

Võru maakonnas Rõuge vallas Kergatsi 201 kinnistu (registriosa nr 393741, katastritunnused 18101:001:2021, 18101:001:2023; 18101:001:2025 ja 18101:001:2026; edaspidi *Kergatsi 201 kinnistu*) eraldisel 2 harvendusraie, eraldistel 3 ja 27 sanitaarraiete, eraldistel 25, 39, 44 ja 46 aegjärksete raiete ja eraldisel 48 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise

1. OTSUSTUS

Lähtudes Matsatalu OÜ volitatud esindaja Toomas Kams 03.06.2025, 09.06.2025, 13.06.2025 ja 19.06.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Kergatsi 201 kinnistu eraldisel 2 harvendusraie, eraldistel 3 ja 27 sanitaarraiete, eraldistel 25, 39, 44 ja 46 aegjärksete raiete ja eraldisel 48 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Väike-kärbsenäpi pesitsusaegset häirimist, pesa ja munade hävimist on võimalik vältida kui raietööd tehakse väike-kärbsenäpi elupaigas väljaspool väike-kärbsenäpi pesitsusperioodi, mis kestab 1. maist kuni 15. juulini.

1.2.2. Kavandatud raietöödel ei ole väike-kärbsenäpi elupaigas olulist mõju, kui raietööde käigus säilitatakse jämedamaid (üle 20 cm läbimõõduga) jalalseisvaid surnud puid ja puude tüükaid.

1.2.3. Harivesiliku sigimisaegset häirimist saab vältida, kui raietööd (sh metsamaterjali kokkuvedu) harivesiliku maismaaelupaigas, kuni 50m kaugusel sigimisveekogust, tehakse väljaspool ajavahemikku 20.04 kuni 30.06 (harivesiliku sigimisperiood).

1.2.4. Harivesiliku sigimisveekogu soodne seisund säilib, kui raidmeid sigimisveekogu kalda piirist lähemale kui 50 m ei jäeta ja sigimisveekogu kaldaid rasketehnikaga ei kahjustata.

1.2.5. Kavandavatel raietel ei ole Tõiva oja seisundile olulist negatiivset mõju, kui raietöödel Tõiva oja veekaitsevööndis (mis on põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit) puistud säilivad, alusmetsa ja põõsarinnet ei eemaldata, raidmeid veekogusse ja veekaitsevööndisse ei jäeta, veekogust läbi ei sõideta, roopaide ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Matsatalu OÜ volitatud esindaja Toomas Kams esitas 03.06.2025, 09.06.2025, 13.06.2025 ja 19.06.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandab Kergatsi 201 kinnistu eraldisel 2 (pindalal 0,28 ha, raieaht 10 tm) harvendusraiet, eraldistel 3 (pindalal 0,22 ha, raieaht 2 tm) ja 27 (pindalal 0,43 ha, raieaht 5 tm) sanitaarraiet, eraldistel 25 (pindalal 2,21 ha, raieaht 250 tm), 39 (pindalal 0,29 ha, raieaht 7 tm), 44 (pindalal 1,15 ha, raieaht 100 tm) ja 46 (pindalal 0,27 ha, raieaht 23 tm) aegjärkset raiet ja eraldisel 48 (pindalal 0,08 ha, raieaht 15 tm) lageraiet.

Metsateatised on kantud metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse vastavalt numbrite 50001134923, 50001137558, 50001134987, 50001134980, 50001138793, 50001135024, 50001136421 ja 50001136422 all.

Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) andmetel asuvad kavandatavad raiealad Haanja looduslal, Haanja linnualal ning Haanja looduspargi Pärandmaastiku piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevused on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtsusest.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Kergatsi 201 kinnistu eraldisel 2 kavandatakse harvendusraiet 0,28 ha suurusel alal, kavandatud raieaht on kokku 10 tm. Harvendusraiet tehakse metsa väärtuse tõstmiseks, metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimiseks ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamise võimaldamiseks, arvestades, et pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja lisas 1 märgitust.

Kergatsi 201 kinnistu eraldistel 3 (pindalal 0,22 ha, raieaht 2 tm) ja 27 (pindalal 0,43 ha, raieaht 5 tm) kavandatakse sanitaarraiet kogupindalal 0,65 ha suurusel alal, kavandatud raieaht on kokku 5 tm. Sanitaarraie eesmärgiks on metsa sanitaarse seisundi parandamine ja surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamine, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust. Sanitaarraie korral raiutakse surnud ja kahjustatud puud. Kavandatava tegevuse

korras tohib raiuda ainult keskkonnaministri määruse „Metsa majandamise eeskirja“¹ §-7 loetletud puid.

Kergatsi 201 kinnistu eraldistel 25 (pindalal 2,21 ha, raiemaht 250 tm), 39 (pindalal 0,29 ha, raiemaht 7 tm), 44 (pindalal 1,15 ha, raiemaht 100 tm) ja 46 (pindalal 0,27 ha, raiemaht 23 tm) kavandatakse aegjärgset raiet nelja eraldiasetseva langina kokku 3,92 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on kokku 380 tm. Aegjärgse raie eesmärgiks on metsa järkjärguline uuendamine. Aegjärgse raie korral raiutakse uuendamisele kuuluvast metsast puid hajali üle raielangi eraldisel 46 kolme raiejärguga (puistu täius peale raiet jääb minimaalselt 50%) ning eraldistel 25, 39 ja 44 kahe raiejärguga (puistute täiused peale raiet jäävad minimaalselt 30%).

Kergatsi 201 kinnistu eraldisel 48 kavandatakse lageraiet 0,08 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht on kokku 15 tm. Lageraie korral raiutakse uuendamisele kuuluvast metsast ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud säilikpuud, mis jäetakse langile elustiku mitmekesisuse tagamiseks ja loodusliku uuenemise protsessi kiirendamiseks.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Kergatsi 201 kinnistu asub Võru maakonnas, Rõuge vallas. Kavandatud raided jäävad aladele, kus kehtib 2011. aastal kehtestatud Rõuge valla (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Haanja vallas) üldplaneering¹, millega aladele raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatavate tegevuste eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud aegjärgsete raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ <https://rouge.kovtp.ee/kehtivad-uldplaneeringud>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kergatsi 201 kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatud raiealade mõjualades (30m³) on registreeritud järgmised raied: harvendusraied kogupindalal 1,0 ha, aegjärgne raie pindalal 1,56 ha ning sanitaarraie pindalal 0,35 ha.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja alad jäävad jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealadel ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldistel 2 ja 44 kasvavad kase enamusega puistud, asuvad jänesekapsa-mustika kasvukohatüübis. Eraldisel 3 kasvab kase enamusega puistu, asub jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis. Eraldisel 25 kasvab kuuse enamusega puistu, asub jänesekapsa-mustika kasvukohatüübis. Eraldisel 27 kasvab kuuse enamusega puistu, asub jänesekapsa kasvukohatüübis. Eraldisel 39 kasvab halli lepa enamusega puistu, asub angervaksa kasvukohatüübis. Eraldisel 46 kasvab kase enamusega puistu, asub jänesekapsa kasvukohatüübis. Eraldisel 48 kasvab halli lepa enamusega puistu, asub jänesekapsa kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, aladel ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

EELIS-e andmetel jääb eraldisel 27 kavandatav raieala (0,25 ha ulatuses) III kategooria kaitsealuse linnuliigi väike-kärbsenäpi elupaika. Eraldisel 39 kavandatav raieala piirneb värbkaku piiritletud elupaigaga. Värbkakk on Haanja looduspargi ja Haanja linnuala kaitseesmärgiks.

Kavandatavad raiealad eraldistel 46 ja 48 jäävad II kategooria kaitsealuse liigi harivesiliku maismaaelupaiga alale. Raiealade lähedusse jääv märgala (liigniiske ala) on harivesiliku

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

sigimisveekogu. Harivesiliku maismaaelupaik jääb sigimisveekogust 50 m raadiusesse. Harivesilik on Haanja looduala ja Haanja looduspargi kaitse-eesmärgiks.

Kavandatav raieala eraldisel 2 jääb valdavalt ja kavandatav raieala eraldisel 3 jääb osaliselt Tõiva oja veekaitsevööndisse, kavandatavad raiealad eraldistel 2 ja 3 jäävad täielikult Tõiva oja kalda piiranguvööndisse. Eraldisel 2 kavandatav raieala jääb täielikult ja eraldisel 3 kavandatav raieala jääb osaliselt III kategooria kaitsealuse liigi saarma piiritletud elupaik.

Eraldistelel 25, 39, 44 ja 46 kavandatavate raiealade mõjualasse jääb loodusdirektiivi metsaelupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010).

Kavandatud raied jäävad Haanja looduspargi Pärandmaastiku piiranguvööndisse. Haanja looduspargi kaitse-eesmärgid on loetletud Haanja looduspargi kaitse eeskirjas⁴. Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud Haanja looduspargi kaitse-eeskirja §-s 15.

Haanja looduspark hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Haanja linnu- ja loodusalasid.

Kultuuriväärtusi raiealadel ei leidu.

Kavandatavate tegevuste maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada. Kavandatavad lageraie on kooskõlas kaitse-eeskirja § 15 lõige 3 punktis 1 sätestatud langi suuruse piiranguga ja vastavad MS-s toodud nõuetele lageraie lubamiseks. Kavandatavad aegjärksed raied on kooskõlas kaitse-eeskirja § 15 lõige 3 punktis 2 sätestatud langi suuruse piiranguga ja vastavad MS-s toodud nõuetele aegjärkse raie lubamiseks.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- kavandatav raieala eraldisel 2 jääb valdavalt ja kavandatav raieala eraldisel 3 jääb osaliselt Tõiva oja veekaitsevööndisse, kavandatavad raiealad eraldistel 2 ja 3 jäävad täielikult Tõiva oja kalda piiranguvööndisse. Kui raiete tegemisel Tõiva oja veekaitsevööndis puistud säilivad, alusmetsa ja põõsarinnet ei eemaldata, raidmeid ei jäeta veekogusse ja veekaitsevööndisse, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata, siis kavandatavatel raietel ei ole veekogule olulist negatiivset mõju. Kavandatav raieala eraldisel 46 piirneb ja eraldisel 48 kavandatava raieala mõjualasse jääb

⁴ Vabariigi Valitsuse 22.01.2015 määrus nr 10.

märgalaga (liigniiske ala), mida veeseaduse § 3 tähenduses veekogudeks ei peeta, see on harivesiliku sigimisveekogu.

Välisõhk ja kliima- kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Kavandatavad raied ei mõjuta oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Kavandatavatel raialadel ei ole neid elemente ja kavandatud raied neid ei mõjuta. Raied on kavandatud 4,93 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskooormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevused, kestusega umbes üks kuu. Kavandatavate tegevustega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Haanja loodusalal ja linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Haanja looduspargi ega Haanja linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁵ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁶ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

⁵Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁶ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Eraldisel 2 harvendusraie käigus raiutakse puistu hajusalt hõredamaks, kuid puistu esimene rinne säilib, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistu säilib, seega metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu. Kavandataval raiel ei ole koosmõjus piirnevatel aladel juba lubatud raietega olulist mõju Haanja loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele.

Kavandavatel sanitaarraietel eraldistel 3 ja 27 raiutakse vaid surnud ja surevaid puid, raiemahud on väikesed, puistud säilivad. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu, seega ei ole kavandavatel raiel olulist mõju Haanja loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele.

Eraldistel 25, 39, 44 ja 46 kavandatavate aegjärksete raiete esimeste raiejärkude käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, kuid puistute esimesed rinded säilivad, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistud säilivad, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu, seega ei ole kavandavatel raietel olulist mõju Haanja loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele.

Eraldisel 48 kavandatava lageraiega raiutakse uuendamisele kuuluvas metsas ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikpuud. Halli lepa enamusega puistus, väikesel alal, sisuliselt looduslikku häilu imiteeriv, 0,08 ha suurune lageraie ei kahjusta Haanja loodus- ja linnuala kaitse-eesmärke. Hall lepp on lühiealine puuliik ja lageraie tegemisega tekib võimalus ala uuendamiseks väärtuslikemate puuliikidega, mis toetavad elurikkuse ja kaitse-eesmärkide säilimist pikas perspektiivis. Teiste uuendusraieliikide (turberaie) kasutamine hall lepikutes ei ole otstarbekas, sest ala uueneks taas juure- ja kannuvõsudest hall lepaga.

Kavandatavad raiealad eraldistel 46 ja 48 jäävad Haanja looduala kaitse-eesmärgiks olev II kategooria kaitsealuse liigi harivesiliku maismaaelupaiga alale. Raiealade lähedusse jääv märgala (liigniiske ala) on harivesiliku sigimisveekogu. Harivesiliku maismaaelupaik jääb sigimisveekogust 50 m raadiusesse. Kavandavad raiealad eraldistel 46 ja 48 jäävad seega osaliselt harivesiliku maismaaelupaiga alale.

Harivesilik on veega väga tihedalt seotud kahepaikne. Sigida eelistab ta veekogudes (sh märgaladel), mille lähiümbruses esineb nii sobivaid toitumis- kui ka talvitumispaid. Maismaaelupaik jääb sigimisveekogust enamasti 50 m raadiusesse, kuna harivesilik ei läbi pikki vahemaid. Maismaaelupaikadest kasutab ta toitumiseks ja talvitumiseks enamasti leht- ja segametsi, mis erinevalt okasmetsadest on valgusküllasemad ja toitaineterohkemad. Metsa olemasolu on harivesilikule elupaiga kvaliteedi määravana äärmiselt oluline, kuid tihedad okasmetsad on vesilikele ebasobivad, kuna nad on varjulised ja jahedad ning seal ei leidu küllaldaselt toiduobjekte ega varjupaiku. Sigimisveekogust 50 meetri raadiuses kasvav mets eraldisel 46 raiutakse kavandava aegjärkse raie käigus hõredamaks ning eraldisel 48 (raie pindala 0,08 ha) kavandatava lageraie käigus tekib looduslikku häili imiteeriv lage ala, alad muutuvad valgusküllasemaks ja seega harivesilikule sobivamaks. Harivesiliku sigimisperiood kestab vahemikus 20. aprill kuni 30. juuni.

Kahepaikseid ohustab metsamajanduse käigus peamiselt rasketehnika kasutamine külmumata pinnasel (otsene oht pinnasesse kaevunud loomadele) ning sigimisveekogude kvaliteedi

halvenemine. Harivesiliku häirimist ja kahjustamist on võimalik vältida, kui raietöid ei tehta harivesiliku elupaigas nende sigimisperioodil 20. aprillist kuni 30 juunini. Harivesiliku elupaiga soodne seisund säilib, kui sigimisveekogu kaldaid rasketehnikaga ei rikuta ning raidmeid sigimisveekogu kallastele ei ladustata. Eeltoodut arvestades ei ole raietel olulist mõju harivesiliku elupaikadele, seega ei mõjuta kavandatud raied ebasoodsalt Haanja loodusala kaitse-eesmärke.

Eraldisel 39 kavandatava raieala piirneb Haanja linnuala kaitse-eesmärgiks oleva III kategooria kaitsealuse linnuliigi värbkaku piiritletud elupaigaga. Värbkaku elupaiga pindala on 7,36 ha, värbkaku elupaigas raiet ei kavandata. Elupaigaga piirneval raiealal puistu säilib, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, metsamaastik ei killustu, seega kavandatud tegevus ei kahjusta piirnevale alale jääva värbkaku elupaika ja ei ole vastuolus Haanja linnuala kaitse-eesmärkidega.

Eraldistele 25, 39, 44 ja 46 kavandatavate raiealade mõjualasse jääb Haanja looduala kaitse-eesmärgiks olev loodusdirektiivi metsaelupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010). Metsaelupaigatüübis raiet ei kavandata. Antud raiete käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, kuid puistute esimesed rinded säilivad., Puistute säilimine metsaelupaigatüübiga piirneval alal tagab, et valgus- ja niiskusrežiimi muutused metsaelupaigatüübi sees ei ole olulised. Eeltoodut arvestades kavandatavad raied ei kahjusta mõjualas asuva nimetatud metsaelupaigatüübi seisundit ning seega ei mõjuta kavandatud raied oluliselt Haanja loodusala kaitse-eesmärke.

EELIS-e andmetel on Tõiva oja ja sellega piirnev ala Haanja loodusala kaitse eesmärgiks oleva III kaitsekategooria loomaliigi, saarma elupaigaks. Saarma piiritletud elupaik kattub osaliselt (0,35 ha ulatuses Kergatsi 201 kinnistu eraldistel 2 ja 3 kavandatavate raietega. Haanja looduspargi kaitsekorralduskava 2013-2022 kohaselt on Haanja looduspargi territooriumil olev saarma populatsioon elujõuline ning otsesed negatiivsed tegurid puuduvad või on ebaselged. Puistu raiutakse hajusalt hõredamaks ning puistu esimene rinne säilib. Eeltoodut arvestades, kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt Haanja loodusala kaitse-eesmärke.

Kuna kavandatud raiealadel ja raiealade mõjualades ei asu muid Haanja linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatud raietegevus Haanja linnu- ja loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta oluliselt Haanja linnuala ja Haanja loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

Eraldised jäävad kasvukohatüüpidesse, kus raietööd külmunud või kuivalt pinnaselt on võimalik teostada ilma suuremate pinnasekahjustusteta. Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud Haanja looduspargi Pärandmaastiku piiranguvööndis. Mõju looduspargi kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Haanja linnu- ja loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Eraldis 27 asub osaliselt (pindalal 0,25 ha) III kategooria kaitsealuse linnuliigi väike-kärbsenäpi piiritletud elupaigas. Väike-kärbsenäppide kaitse on Haanja looduspargi kaitse-eesmärgiks. Väikse-kärbsenäpi elupaiga pindala on 2,99 ha, raieala asub väikeses osas elupaigast, 0,25 ha suurusel elupaiga servaalal. Eraldise 27 põhjaosas, väike-kärbsenäpi elupaigaosas, on tegemist

väikesemahulise raiega (pindalal 0,43 ha, hinnanguline raieaht 5 tm), raiutakse vaid surnud ja surevaid puid, puistu säilib. Väike-kärbsenäpp pesitseb enamasti puutüügastel või surnud puude suuremates õõnsustes. Väike-kärbsenäpi elupaigale kahjustamist on võimalik vältida, kui raietööde käigus säilitatakse jämedamaid (üle 20 cm läbimõõduga) jalalseisvaid surnud puid ja puude tüükaid. Raied pesitsusperioodil häirivad väike-kärbsenäpi pesitsemist ja peletavad linde sobivatest elupaikadest vähem sobivatesse. Väike-kärbsenäpi pesitsusajaks on 1. mai kuni 15. juuli.

Väike-kärbsenäpi pesitsusaegset häirimist ning pesade ja munade hävimist on võimalik vältida kui raietööd tehakse väljaspool väike-kärbsenäpi pesitsusperioodi, mis kestab 1. maist kuni 15. juulini. Raiete (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemisel tuleb arvestada looduskaitseaduse § 55-ga, mille kohaselt kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmise ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Kavandatav sanitaarraie eraldisel 27 ei kahjusta oluliselt väike-kärbsenäpi elupaiga seisundit ja ei ole vastuolus Haanja looduspargi kaitse-eesmärkidega.

Kavandatud raiealal ja selle mõjualas ei ole muid Haanja looduspargi kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, poollooduslike koosluste tegevuskavaga, kaitsekorralduskavaga ja Haanja looduspargi kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, seega olulist mõju ei ole.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, poollooduslike koosluste tegevuskavaga, kaitsekorralduskavaga ja Haanja looduspargi kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, seega olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Looduskaitseaduse § 55 lõike 6 kohaselt on kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmise ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal keelatud.

Veeseaduse § 119 punkti 2 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks.

Metsaseaduse § 28 lõike 7 punkti 3 kohaselt tehakse sanitaarraiet metsa sanitaarse seisundi parandamiseks ja ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud Kergatsi 201 kinnistu eraldistel 2 harvendusraiel, eraldistel 3 ja 27 sanitaarraietel, eraldistel 25, 39, 44 ja 46 aegjärgsetel raietel ning eraldisel 48 lageraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Haanja loodus- ja linnualade, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatavate tegevustega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevustega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Ametlikes Teadaannetes.

Eelhindangu koostaja:

Margit Avikson

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond